

Pühalepa

Vaade Suursadamale arvatavasti 1920.–1930. aastatel. Suursadamat on esmakordselt mainitud 1593. aastal. 17. sajandil asus siin ka rahvusvaheline tollipunkt, lisaks laevaehitusele olid olulised veel lubjakivipöletusahjud. 19. saj. ehitatud Heltermaa sadam tõrjus Suursadama tema liidripositsioonilt. Foto: G. Vaher. EFA 0-181907

Käesolevas Tunas ilmuvale artiklile Pühalepa kihelkonna vennastekogudusest püüan lisaks anda ka visuaalset infot looduslikult kauni ja samas huvitava ajalooa Pühalepa kohta – olgu tegu Suuremõisa, Suursadama või Vanapagana muistenditega.

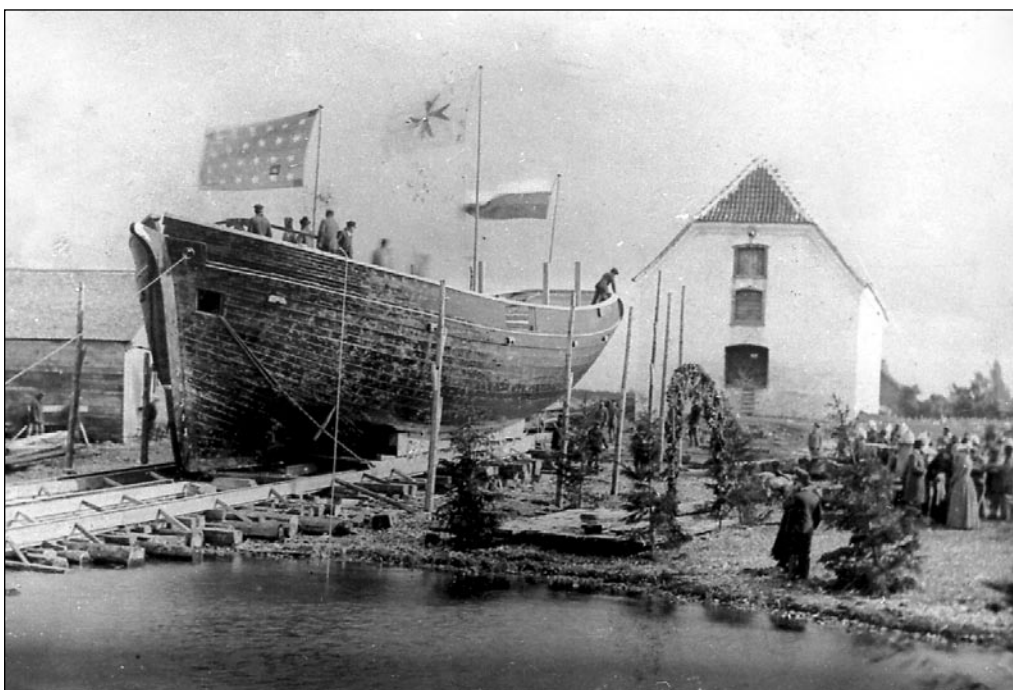
Peale kodu-uurimise toimekonna ülesvõtete 1920.–1930. aastatest olen meelega valinud meie fotokogude tutvustamiseks pilte ka hilisemast perioodist, näiteks paar fotot tuntud kodu-uurija Karl Laane fotokogust (kus on üle 3700 foto) ja lähiminevikku juba värviliselt pildistanud arhitekt Urve Rukki fotokogust (2400 fotot), mis hõlmavad ülesvõtteid huvitavatest paikadest ja objektidest üle Eesti ning on jõudnud meie arhiivi suhteliselt hiljuti. Fotode andmebaasis FOTIS on aga enamik neist fotodest juba nähtavad.

Ühtlasi anname võimaluse hinnata meie legendaarset loodusuuriat, publitsisti ja esimest Eesti Vabariigi looduskaitseinspektorit Gustav Vilbastet fotograafina!

Ivi Tomingas

Vaade Suursadamale laeva mastist . Foto G. Vaher, arvatav pildistamise aeg 1920–1930-ndatel. EFA 0-181909

Laeva vettelaskmine Suursadamas 1920. aastatel. Suursadama kui laevaehituskeskuse hiilgeaeg jääb 17.–19. sajandisse, siin valmis 1848. a. parklaev „Hioma“, mis esimese Eestist pärit laevana ületas ekvaatori. Viimased suured laevad ehitati 1920-ndatel, kalapaatide ehituse lõpetas Nõukogude võim. EFA 0-54919

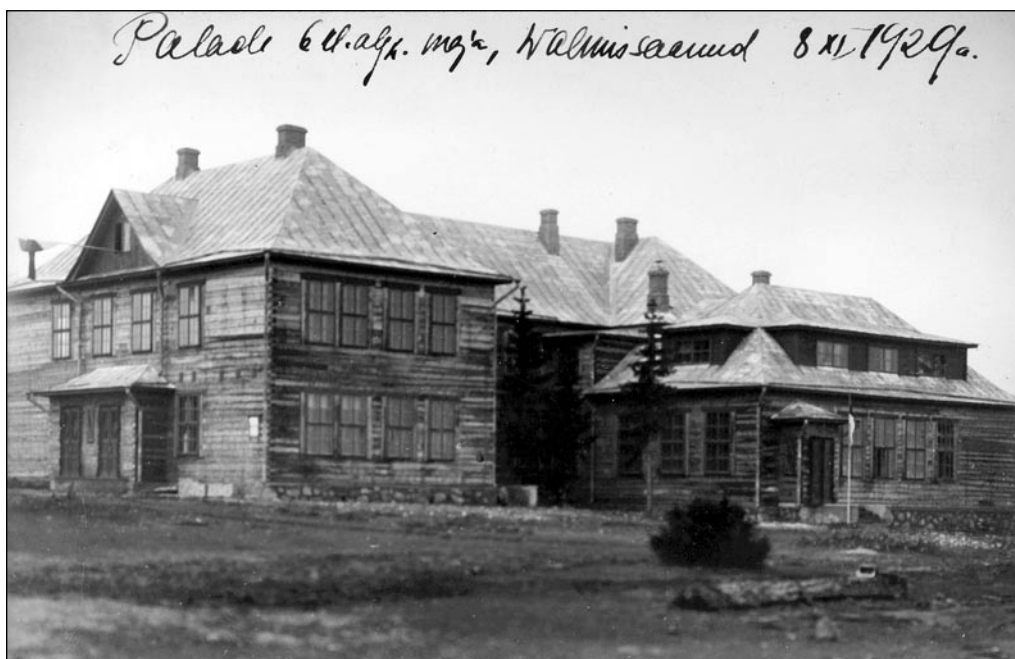
Vaade Harilaiule 1934. a. Foto: G. Vilbaste. EFA 0-182948

Lõnka talu Vahtrepa külas 1920. aastatel. Foto: G. Vaher. EFA 0-181911

Sihi metsavahi talu 1931. a. Foto: G. Vilbaste. EFA 0-182936

Palade kool 1930. aastatel. Aga nagu fotole kirjutatud, sai koolimaja valmis 1929. a. EFA 0-39180

Salinõmme rannamaastik 1926. a. Foto: A. Öpik. EFA 0-182942

Kukka kivi Kukka külas. Üks suuremaid rändrahne Eestis, ümbermõõt 42 m, kõrgus 3,7 m. 1934. a. Foto: H. Kauri. EFA 0-1-8796

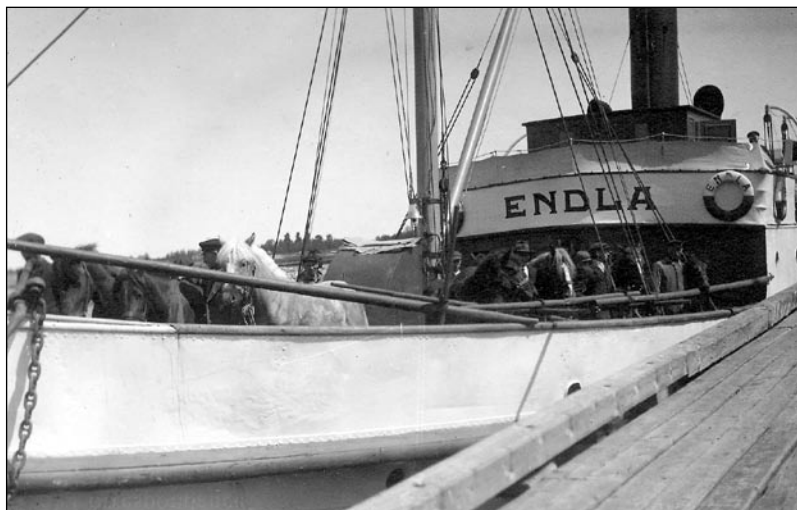
Otimägi ehk Põhilise leppe kivid aastal 1991. Pronksiaegne kivilalme, rahvasuu järgi püha hiiepaik, kus lepinguid sõlmimas käidi ja kuhu enne mereleminekut õnnekivi toodi. Foto: A. Kiin. EFA 0-153548

Kallaste pank e. Vahtrepa pank. 10-meetrine paeastang asub keset Kallaste metsa. Rahvapärimuse järgi asus panga sees Vanapagana sepikoda. Pildistamise aasta 1975. Foto: V. Vahi. EFA 0-280611

Püha Laurentsiuse kirik Pühalepas 2005. aastal. Foto: U. Rukki. EFA 0-201014

Hobuste transport
Vohilaiule 1930. a.
EFA 0-182966

Merevaksal Heltermaa
sadamas 1984. a.
EFA 0-117098

Heltermaa sadam
juunis 1988. a.
Foto: E. Saar.
EFA 0-149697